EELNÕU
Siseministri 6. juuni 2023. a
käskkirja nr 1-3/87
„Varjupaiga-, Rände, ja Integratsioonifondi
meetme nr 1.2 „Sotsiaalvaldkonnas
kolmandate riikide kodanike, sh
rahvusvahelise kaitse saanute
vastuvõtutingimuste tõhustamine“
toetuse andmise tingimused“
muutmine
LISA 1

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirjaga muudetakse 6. juuni 2023. a käskkirja nr 1-3/87 „Varjupaiga-, Rände-, ja Integratsioonifondi meetme nr 1.2 „Sotsiaalvaldkonnas kolmandate riikide kodanike, sh rahvusvahelise kaitse saanute vastuvõtutingimuste tõhustamine“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *TAT*). Muutmine on tingitud elluviija taotlusest teha projektide elik toetatavate tegevuste kirjeldustesse sisulisi täiendusi, pikendada ühe projekti elluviimisse tähtaega, alandada kolme projekti väljundnäitajate sihttaset ja muuta nelja projekti eelarvet, mis on tulenenud tegevuste elluviimise käigus selgunud vajadustest. Ühtlasi tehakse TAT-i erinevatesse punktidesse täpsustusi lähtuvalt elluviimise käigus selgunud vajadustest ja õigusaktides sätestatud põhimõtetest. Eelnõu ja selle seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Ave Osman (ave.osman@siseministeerium.ee) koostöös Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi *elluviija*) toimepidevuse ja rände talituse juhataja Liis Palootsiga. Eelnõu ja selle seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Heli Simson (heli.simson@siseministeerium.ee).

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel, kooskõlas TAT-i punktiga 11.1. ning lähtudes Sotsiaalkindlustusameti taotlusest. Toetatavate tegevuste eelarvega seonduv teave on leitav Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rahastamiskavas, TAT käskkirjas ja selle algses seletuskirjas.

II Käskkirja sisu ja võrdlev analüüs

Muudatusi tehakse TAT-i järgnevates punktides:

Käskkirja punktiga 1.1. korrigeeritakse viidet siseministri käskkirjale, millega kehtestati uus Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rahastamiskava. Rahastamiskavas tehti märkimisväärseid muudatusi tulenevalt Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas tehtud muudatustest.

Käskkirja punktiga 1.2 kehtestatakse punkt 2.1.1 uues sõnastuses. Punkti 2.1.1 muudatusega täpsustatakse ja korrastatakse projekti „Tugiteenused rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate majutuskohtades“ eesmärgi, sisu ja toetatavate tegevuste kirjeldust, et tagada selgem seos tegelikult elluviidavate tegevuste ja projekti tegevuskavaga. Muudatuste käigus lühendatakse projektikirjeldust, eemaldades üldise taustainfo ning keskendudes konkreetsetele tegevustele, mida projekti raames ellu viiakse. Samuti ajakohastatakse sõnastust, sh eemaldatakse viited

konkreetsetele seadusesätetele, et vältida õigusruumi muudatustest tulenevat vajadust edasiseks tehniliseks täpsustamiseks. Toetatavate tegevuste kirjeldused muudetakse tegevuspõhisemaks ja üheselt mõistetavamaks ning täpsustatakse projekti sihtrühma, rõhutades, et see hõlmab nii rahvusvahelise kaitse taotlejaid kui ka saajaid.

Uue alategevusena lisatakse maksekaardi lahenduse loomine rahvusvahelise kaitse taotlejatele rahalise toetuse tagamiseks, mis vähendab võimalikke turvalisuse riske ning toetab inimeste paremat kohanemist Eesti ühiskonda, kus makstakse valdavalt pangakaardiga. Tegevuse käigus esmalt katsetatakse maksekaardi lahendust, et selgitada välja võimalikud praktilised probleemid enne püsiva lahenduse kasutuselevõttu. Tegevuse raames ei maksta toetust, kuna see on tagatud riigieelarvest, vaid keskendutakse uue süsteemi kasutuselevõtu piloteerimisele. Igapäevase klienditöö ja vaba aja tegevuste arendamise alategevuse raames arendatakse juhtumikorralduse põhimõtetest lähtuvat sotsiaaltööd ja nõustamist ning sihtrühmale võimaldatakse saada abipakk igapäevaeluks vajalike tarbeesemetega, et toetada sihtrühma kuuluvate isikute sisseseadmist uude elukohta. Täna on riigieelarvest tagatud ühekordne kulu seoses eluruumi üürilepingu sõlmimisega, kuid tihti puuduvad eluruumides elementaarsed tarbeesemed (nt köögitarvikud, voodipesu jms), mis raskendab esmast sisseseadmist ning võib tekitada rahalisi väljakutseid rahvusvahelise kaitse (edaspidi *RVK*) saanutele ajal, mil sageli veel ei omata püsivat sissetulekut.

Muudatused ei muuda meetme ega projekti sisulist eesmärki, vaid parandavad TAT-i selgust ja rakendatavust.

Käskkirja punktiga 1.3 muudetakse käskkirja punkti 2.1.4, kuna projekti abikõlblike kulude loetelus täpsustatakse majutuskeskuses pakutavate tegevuste ja teenustega seotud kulusid ning lisatakse tehnoloogiliste lahenduste arendamise ja tööshoidmise kulud, kuna need on vajalikud maksekaardi lahenduse loomiseks.

Projekti partnerit ja elluviijat puudutavast lõigust eemaldatakse lause Sotsiaalkindlustusameti ja AS Hoolekandeteenused vahelise lepingu kestuse kohta, kuna TAT-i eesmärk ei ole reguleerida elluviija ja partneri, vaid korraldusasutuse ja elluviija vahelist töökorraldust.

Käskkirja punktiga 1.4 muudetakse käskkirja punkti 2.2.1. sõnastades konkreetsemalt toetatava tegevusena koolituste ja õppevisiitide korraldamine. Muudatusega lisatakse projekti "Valdkondlike võimekuste arendamine koolitustegevuste kaudu" eesmärgi ja sisu kirjeldusse e-koolituste loomine, et võimaldada elluviijal Sotsiaalkindlustusametil projekti raames luua ka e-koolitusi sotsiaalvaldkonna ametnike professionaalsuse ja seeläbi teenuste kvaliteedi tõstmiseks. E-koolituste kaudu on võimalik tagada baasteadmiste jõudmine suuremale hulgale sihtrühma esindajatele jätkusuutlikult ja efektiivsemalt ning edaspidi keskenduda kontaktkoolitustel ennekõike spetsialiseerumisele ja juhtumipõhistele aruteludele jms praktilisele.

Käskkirja punktiga 1.5 muudetakse käskkirja punkti 2.2.4. Projekti abikõlblikkuse aega pikendatakse ühe aasta võrra: 31.12.2027 asemel on uueks tähtpäevaks 31.12.2028. Abikõlblike kulude loetelus lisatakse koolituskulude kirjeldusse e-koolituste loomisega seotud kulud.

Käskkirja punktiga 1.6 kehtestatakse punkt 2.3 "Tõlketeenuse pakkumise arendamine" uues sõnastuses, kuna muudatustega seoses muutub alapunktide numeratsioon. Punktis 2.3.1 sõnastatakse konkreetsemalt projekti eesmärk ja tegevus "Kaugtõlke korraldamiseks vajaliku kontseptsiooni ning lahenduste ja toe tagamine" ning punktina 2.3.2 sõnastatakse projekti oodatav tulemus. Kuna kaugtõlke teenuse kontseptsioon on loomisel, eemaldatakse punktis 2.3.1 viide 2024. aastale.

Käskkirja punktiga 1.7 kehtestatakse punkt 2.4 “RVK majutuskeskuse töö tõhustamine, sh valmisolek massiliseks sisserändeks” uues sõnastuses. Peamised muudatused puudutavad punkti 2.4.1 “Projekti eesmärk ja sisu”, 2.4.2 “Projekti tulemus” ja 2.4.3 “Projekti sihtrühm”. Senine projekti rakendamine näitas, et massilise sisserände korral on teenuse jätkusuutlikkus kõige paremini tagatud hangitud teenuseosutajate abil, kes saavad olla kriisiolukorra realiseerumisel SKAle oluliseks partneriks. Hankemenetluse abil saab SKA tagada kõige suurema kindluse, kuna hankepartneril on konkreetne kohustus reageerida teenuse osutamise vajadusele. Projekti senise käigu jooksul on läbi viidud turu-uuring, mis näitas, et majutuskeskuse kompleksteenusele turul pakkujat ei ole. Sellest tulenevalt viidi SKA poolt läbi raamhange majutuskeskuse tugiteenuse osutamiseks. SKA näeb, et massilise sisserände ajal ühtlaselt kvaliteetse teenuse osutamiseks on vajalik tagada majutuskeskuse tööprotsesside kirjeldus/standard, millest erinevad teenuseosutajad saavad lähtuda. Lisaks on oluline, et osapooled mõistavad SKA rolli massilise sisserände olukorras ning et SKA ülesannet täitvatel osapooltel on baasteadmised olukorras tegutsemiseks. Sellest lähtuvalt tehakse TAT-i punktis 2.4.1 täpsustusi nii tegevuse eesmärgis kui toetatavates tegevustes. Toetatavateks tegevusteks on: majutuskeskuse ja -kohtade teenusvõimekuse tõstmine (uus tegevus), massiliseks sisserändeks valmisoleku tagamine ja e-koolituste loomine (täpsustatud tegevus) ja STAR andmeregistriga seotud IT arendused (senine tegevus).

Kui seni oli projekti üheks alategevuseks vabakonna kaasamine ja võrgustikutöö käivitamine, siis lähtuvalt eelpool kirjeldatud senisest kogemusest on vajalik keskenduda majutuskeskuse teenuse tööprotsesside kirjelduse välja töötamisele, mis hõlmab endas muu hulgas vabatahtlike kaasamist ja võrgustikutöö põhimõtteid ja protsesse. Massiliseks sisserändeks valmisoleku tagamiseks korraldatakse projekti raames hankeid raamlepingute sõlmimise eesmärgil, kuid nende lepingute rakendumise korral kasutatakse teisi, eelkõige riigieelarvelisi vahendeid tekkinud kulude katmiseks. Valmisoleku tagamiseks luuakse koolituskava, mille alusel töötatakse välja ja luuakse e-koolitusi. Koolituste eesmärk on anda massilise sisserände olukorras kaasatavatele isikutele ülevaade vastuvõtuvaldkonnast, Sotsiaalkindlustusameti rollist ja tööprotsessidest, et tagada kaasatava ressursi tõhus kasutamine.

Punkti 2.4.2. muudatusega täpsustatakse projekti tulemust, milleks on SKA võime tagamine reageerida massilise sisserände olukordadele. Võttes arvesse, et raamhanke tulemil sõlmiti leping ainult ühe partneriga, siis eraldiseisev võrgustikutöö antud projekti raames ennast ei õigusta, vaid pigem on vajalik luua tööprotsesside kirjeldused ning e-koolitus(ed) seoses SKA rolliga põgenike vastuvõtul, millele toetudes on partneri koolitamine võimalik. Sellest tulenevalt punktis 2.4.1 mainitud võrgustikutöö eraldiseisvana ennast ei õigusta ning võrgustikukoostöö koordinaatori ametikoht asendub projektijuhi ametikohaga, kes jätkab panustamist projekti sisutegevustesse (tööprotsesside standardid, e-koolituste arendused, hanked, teavitus jms) ning koordineerimisse.

Punkti 2.4.3 täiendusega lisatakse projekti sihtrühma teenuseosutajad, kes on hangitud massilise sisserände olukorraks valmisoleku tagamiseks.

Punktis 2.4.4 muudatusi ei tehta.

Punktis 2.4.5 lisatakse koolituskulude kirjeldusse e-koolituste loomisega seotud kulud ning abikõlblike kulude loetelusse lisatakse tööprotsesside kaardistamise ja teenusdisaini kulud. Seadmete soetamise ja rendi kuludega seotud nõuetest eemaldatakse kohustus tagada IKT seadmete ja süsteemide sihtotstarbeline kasutamine vähemalt 3 aastat pärast üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist, kuna fondi kasutamise reeglid sellist nõuet ei sea.

Käskkirja punktiga 1.8 muudetakse punkti 2.5.1. Punktis 2.5.1 sõnastatakse konkreetsemalt projekti raames elluviidavad tegevused, milleks on ligipääsetavuse nõuete ja elamistingimuste parendamine SKA määratud majutuskohtades ning täiendava RVK majutusvõimekuse loomine. Tegevuse sisus muudatusi ei ole.

Käskkirja punktiga 1.9 muudetakse TAT-i **punkti 4** „Tulemused ja näitajad“.
Punktis 4.2 ja 4.3 täpsustatakse väljund- ja tulemusnäitajate selgitusi, et oleks selge, millise näitaja kohta ja mis põhimõtetest lähtuvalt infot tuleb koguda ja arvutada. Lisaks muudetakse punktis 4.2 järgmiste näitajate sihttasemeid:

Projekti “Tugiteenused rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate majutuskohtades” näitaja AMIF O.1.1.2 „Toetatud osalejate arv” algne 2029. a lõppsihttase 945 alandatakse 500-le. Muudatus tuleneb asjaolust, et rahvusvahelise kaitse taotlejate rändetrendid on võrreldes tegevuste planeerimise ajaga olnud madalseisus.

Toetuse saaja on teada andnud, et algse sihttaseme saavutamine oleks realistlik juhul, kui arvestataks osaluskordi. Kuna näitajate kogumise metoodika reeglid näevad ette unikaalsete osalejate, mitte osaluskordade arvestamist, siis rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate praeguste rändetrendide valguses ei ole algselt seatud sihttase saavutatav. Sihttaseme muudatus ei vähenda eelarvelisi vajadusi, kuna eelarvesse on lisandunud täiendavaid tegevusi ning toetuse saaja on tegevuste elluviimise ümber korraldanud.

Projekti “Tõlketeenuse pakkumise arendamine” näitaja AMIF O.1.1.2. “Toetatud osalejate arv” algne 2024. a sihttase 140 ning 2029. a lõppsihttase 490 alandatakse vastavalt 30-le ja 120-le. Muudatus tuleneb asjaolust, et tõlketeenuse vajadus planeeriti ajal, mil seoses EL rändekava rakendamisega ning muude rahvusvahelise solidaarsuse tegevustega võeti Eestisse vastu valdavalt araabia ja darikeelseid taotlejaid ja kaitse saanuid, kellega seoses oli suur vajadus tõlketeenuse järele. Tänaseks on rändetrendid muutunud ning Eestisse saabunud kaitse saanud saavad valdavalt hakkama vene ja/või inglise keelega ning inimesed kasutavad tehisarul põhinevaid rakendusi, mis vähendavad tõlketeenuse vajadust. Tõlketeenuse vajaduse vähenemist on kinnitanud ka projekti raames 2025.-2026. aastal läbi viidud vajaduse kaardistus ning sellest lähtuvalt tehtud teenusdisain. Seda ilmestab ka SKAle esitatud tõlketeenuse korralduse taotluste madal arv, mida on 2024.-2026. aastal esitatud seoses 13 unikaalse inimesega kas inimese enda või KOV poolt. Valdavalt on tegemist olnud harvikkeele rääkijatega. Teisalt näitas teenusdisain, et tõlketeenuse korralduse informatsioon ei ole sihtrühmani alati jõudnud kõige paremini, mistõttu parendatakse projekti raames info kättesaadavust ning selle tulemil võib eeldada teatud kasvu teenuse kasutamisel. Samas ei saa välistada, et rändetrendidest tulenevalt ka need eeldused ei täitu.

Sihttasemete muudatused kajastuvad ka eelarves. Tõlkeprojektis prognoositav jääk tõstetakse ümber teiste tegevuste eelarvesse, kus on selgunud täiendavad vajadused.

Projekti “Vastuvõtuks vajaliku infrastruktuuri ligipääsetavuse parendamine“ näitaja AMIF O.1.3 „Vastuvõtutaristus vastavalt liidu *acquis*’le loodud uute kohtade arv” algne 2024. a sihttase 20 ja 2029. a sihttase 120 alandatakse vastavalt 0-le ja 40-le. Näitaja AMIF O.1.4. “Vastuvõtutaristus vastavalt liidu *acquis*’le renoveeritud kohtade arv” algne 2024. a sihttase 23 ja 2029. a sihttase 130 alandatakse vastavalt 16-le ja 20-le.

Projekti eesmärk on parendada rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate majutuskeskuse elamistingimusi ning uuendada inventari. Projekt koostati ajal, kui Eesti oli vastakuti Ukraina sõjapõgenike massilise sisserändega ning koostöös siseministeeriumi ja sotsiaalministeeriumiga sooviti projekti raames tagada võimalikult suur paindlikkus

täiendavate püsivate majutuskohtade loomiseks, kui selleks peaks olema vajadus, sh võimaldada TAT-i raames eelarvelisi muudatusi ning surveolukorra tekkimisel lisaeelarve suunamist antud projekti. Püsivate majutuskohtade loomise vajadus ei realiseerunud, kuna majutusvajadus tagati lühiajaliste ajutiste majutuskohtadega peamiselt turismisektori majutusasutustega sõlmitud raamlepingute raames. 2023. a lõpu seisuga naaseti majutuskeskuse teenusvajaduse vaates rändetrendide juurde, milleks on tavavõimekus piisav.

Projekti elluviimine on näidanud, et projektile planeeritud 150 000 EUR on äärmiselt piiratud võrreldes tegelike vajadustega ja hindadega. Näiteks 2024. aastal projektis toimunud renoveerimistööde käigus selgusid täiendavad ehitustööde vajadused, mille teostamata jätmine ei oleks võimaldanud muude renoveerimistöödega jätkata. Seega on TAT-i esmasel koostamisel tehtud planeerimisviga, kus indikaatorid seati paindlikkuse lootuses kõrgele, kuid planeeritud eelarve ei vasta reaalsusele tulenevalt tööde ettenägematust mahust ning eri kriiside mõjust ehitushindadele (COVID, Venemaa agressioonisõda Ukrainas jms).

Antud muudatusega eelarvelist muudatust ei kaasne, kuna seni loodud ja renoveeritud kohtadele on kogu eelarve suuresti ära kulunud. Projekti eelarvestamisel lähtuti ennekõike uute kohtade loomise võimekusest ja (renoveerimise) vajadustest Vao majutuskeskuses ja selle Vägeva üksuses. Indikaatorite kõrgete sihttasemete seadmise puhul lähtuti võimalikust vajadusest võtta kasutusele alternatiivsed renoveerimist vajavad objektid, et oleks alust juurde luua ja renoveerida suuremal hulgal kohti, kui Vao ja Vägeva majutusüksuste suurus võimaldavad. Tänaste rändetrendide juures ning ka majutuskeskuse toimepidevuse plaanist lähtuvalt, mille kohaselt on täiendavad majutuskohad tagatud erasektori teenuste abil, on vaja renoveerida ja juurde luua oluliselt väiksem arv kohti.

Käskkirja punktiga 1.10 muudetakse TAT-i **punktis 5** toetatavate tegevuste eelarveid järgnevalt:

1. Projekti „ Tugiteenused rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate majutuskohtades“ eelarvet suurendatakse 131 768 euro võrra 831 768 euroni (sh EL-i toetus 75% ja riiklik kaasfinantseering 25%).

2. Projekti „Tõlketeenuse pakkumise arendamine“ eelarvet vähendatakse 339 945 euro võrra 360 055 euroni (sh EL-i toetus 75% ja riiklik kaasfinantseering 25%).

3. Projekti „RVK majutuskeskuse töö tõhustamine, sh valmisolek massiliseks sisserändeks“ eelarvet suurendatakse 209 817 euro võrra 809 817 euroni (sh EL-i toetus 75% ja riiklik kaasfinantseering 25%).

4. Projekti „Vastuvõtuks vajaliku infrastruktuuri parendamine ja täiendavate majutuskohtade valmiduse loomine“ eelarvet vähendatakse 1640 euro võrra 148 360 euroni tulenevalt finantskorrektsioonist.

TAT-i eelarve kogumaht ei muutu.

Käskkirja punktiga 1.11 eemaldatakse TAT-i **punktist 7.4** tingimust, et projekti juhtimisega seotud personalikulud võivad moodustada kuni 10% projekti eelarvest. Kuna senine praktika näitab, et kõigi projektide puhul, milles on tegevuskava ja eelarve kohaselt ette nähtud projektijuhi või koordinaatori roll, tegutseb projektijuht ka sisueksperdina, võib 10%-täpsusega ülesannete jaotamine ja selle tõendamine tekitada asjatut halduskoormust, kuna ülesannete sisu ja maht sõltub eelkõige projekti eesmärgist, sihtrühmast, kaasatud osapoolte ja partnerite tegevusest ning elluviimise etapist.

Käskkirja punktiga 1.12 täpsustatakse TAT-i **punkti 8.5** sellega, et maksetaotlusi võib erandjuhtudel esitada sagedamini või harvemini, kui punktis 8.5 on ette nähtud, tingimusel, et erandid lepitakse ministeeriumiga kokku kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Käskkirja punktiga 1.13 täpsustatakse TAT-i **punkti 8.6** sellega, et Siseministeeriumil on õigus pikendada makse aluseks olevate dokumentide menetlusaega, kui esitatud dokumentides on puudusi või kulude abikõlblikkuse üle otsustamiseks on vaja lisateavet.

Käskkirja punktiga 1.14 täpsustatakse TAT-i **punkti 8.7**, kus tuuakse eraldi välja Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ §-is 33 võimalus makse menetlemine peatada kulude osas, mille abikõlblikkuses ei ole võimalik toodud alustel veenduda.

Käskkirja punktiga 1.15 eemaldatakse TAT-i **punkti 9.2** sõnastusest lauseosa „sh järgima ostumenetluse läbiviimise nõudeid“. Ühendmääruse § 11 lõike 3 kohaselt peab toetuse saaja ostu maksumuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse lähtuvalt lõigetest 4–10 ning toetuse andmise tingimustes sätestatud nõuetest, kui toetuse saaja ei pea järgima riigihangete seadust ja asja, teenuse või ehitustöö (edaspidi ost) abikõlblik maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem. Käesolevas TAT-is nimetatud elluviijad on kohustatud järgima riigihangete seadust. Kehtiva TAT-i punkti 9.2 kohaselt järgivad elluviijad ostumenetluse läbiviimise reegleid, kui selline kohustus tuleneb ühendmäärusest. Seega toetuse saajate kohustused ei muutu, lauseosa eemaldatakse, et vältida mitmeti mõistetavusi elluviijatele kohalduvate kohustuste osas.

Käskkirja punktiga 1.16 täpsustatakse TAT-i punkti **9.3.4** sellega, et elluviija esitab maksete prognoosi dokumendihaldussüsteemi kaudu.

Käskkirja punktiga 1.17 täpsustatakse TAT-i punktis **9.3.5** asjaolu, et Struktuuritoetuse registri põhimääruse § 3 lõike 2 punkti 3 kohaselt on struktuuritoetuse registri osa õige nimetus e-toetuse keskkond.

Käskkirja punktiga 1.18 täpsustatakse TAT-i **punktis 9.3.7**, et toetuse saaja on kohustatud tagama osalejate korrektsete andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas hiljemalt aruande esitamise ajaks. Aruande all on silmas peetud vahe-, lõpp- ja järelaruannet, millega raporteeritakse osalejatega seotud sihttasemete täitmist. See võimaldab seirata aruannetes raporteeritud arvandmete kooskõla sündmuste infosüsteemis olevate andmetega.

Käskkirja punktiga 1.19 täpsustatakse **punktis 10.4**, et nii vahe- kui lõpparuandes peavad toetuse saajad kajastama infot „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamise kohta, mida nad on seni ka teinud.

Toetuse saajal tuleb koguda jooksvalt tagasisidet koolitust saanud isikutelt ja anda aru vastavate tulemusnäitajate kohta. Punkti lisatakse joonealune märkus paindlikkuse tagamiseks, kuna koolitusel osalejatelt tuleb koguda tagasiside nii peale koolitust kui kolme kuu möödumisel koolitusest. Sealjuures, kui isik osaleb projektis mitmel koolitusel, tuleb tulemusnäitajas raporteerida osalejatelt kogutud tagasiside üldtulemus. Seega kogunevad tulemusnäitajad pikema aja vältel, mistõttu võib vajaduse korral tulemusnäitajate kohta anda aru alles lõpparuandes.

Toetuse saaja peab ise osalejate ja nendelt kogutud tagasiside üle järge pidama, et tagada korrektsed andmed.

Käskkirja punktiga 1.20 täpsustatakse **punktis 10.8**, et aruandes puuduste esinemise korral annab Siseministeerium toetuse saajale üldjuhul kuni viis tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks, et tagada korrektsed andmed Euroopa Komisjonile tähtaegselt.

Käskkirja punktiga 1.21 täpsustatakse **punktis 10.9**, et järelaruanne tuleb esitada hiljemalt 30. novembriks 2029. a. Aruanne esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu.

Käskkirja punktiga 1.22 täpsustatakse **punkti 11.2** sellega, et elluviija peab TAT-i muutmise taotluse esitama Siseministeeriumile dokumendihaldussüsteemi kaudu esindusõigusliku isiku poolt digitaalselt allkirjastatuna. Punktist jäetakse välja nõue, et TAT-i muutmise taotlus peab olema partneritega kooskõlastatud, kuna partnerite tegevuse eest vastutab elluviija ja TAT-i eesmärk ei ole reguleerida elluviija ja partnerite vahelist suhet. TAT-i punkti 2.1.4 ja 2.4.5 kohaselt võivad elluviija ja partnerid omavahel sõlmida kokkuleppeid kohustuste ja õiguste kohta, sh TAT-i muutmise kooskõlastamise kohta**.**

Käskkirja punktiga 1.23 eemaldatakse TAT-i punktist **11.4** lause, mis dubleerib punkti viimast lauset.

Käskkirja punktiga 1.24 muudetakse TAT-i punkti **11.7** teist lauset, et ühtlustada toetuse andmise tingimuste käskkirjade sõnastust ning selgitada, millistel põhimõtetel on võimalik toetuse summat suurendada.

Käskkirja punktiga 1.25 asendatakse TAT-i lisa „Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht“.

Kuna ühtekuuluvusfondide huvigrupid palusid täiendada „Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-lehte“ ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja keskkonnakaitse osas ning võttes arvesse, et eeltingimustega seonduv peab olema riigis kontrollitud ühtemoodi, on kontroll-lehte täiendatud.

Käskkirjaga tehtud muudatused ei muuda toetatavate tegevuste **riigiabi** andmise analüüsi aluseid, st eraldatav toetus ei ole riigiabi. Toetatavad tegevused ei ole majandustegevused, kuna tegemist on avaliku võimu teostamisega, mis tugineb välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadusel. Toetatavad tegevused on seotud Sotsiaalkindlustusameti ning partnerite Tervise Heaolu Infosüsteemide Keskus ja AS Hoolekandeteenused tegevustega ning nende elluviimine on korraldatud mitteärilisel moel ja on sihtrühmale tasuta. Toetatavad tegevused ei kahjusta konkurentsi ega liikmesriikide vahelist kaubandust.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;
2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1147.

IV Käskkirja mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused tuginevad toetatavate tegevuste elluviimise käigus selgunud vajadustel ja välja kujunenud toimeviisidel ning võimaldavad seeläbi seatud eesmärkide saavutamist tõhusal viisil, jäädes seejuures kavandatud ajaraami ja meetmetele eraldatud eelarve piiresse.

Siseministri 6. mai 2022. a käskkirja nr 1-3/37 alusel otsustati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) rakenduskava keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamata jätta, kuna jõuti järeldusele, et AMIF-i rakenduskava ei sisalda keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 sätestatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi. AMIF-i rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnaeesmärkidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus.

Pettuseriski ja topeltrahastamise risk on madal: rakendatakse hinnatava meetmega sarnase sisuga EL ja siseriiklikke toetusmeetmeid ja tegevusi, kuid elluviija on riigiasutus ja raamatupidamine toimub tsentraalselt (Riigi Tugiteenuste Keskuses). Elluviijal on tagatud asutusesisesed täiendavad kontrollid kulude jaotamise osas. Topeltrahastamise riskide maandamiseks teeb Siseministeerium detailse kulude (rist)kontrolli siis, kui elluviija on esitanud maksetaotluse.

V Käskkirja rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud

Eelnõus sätestatud tegevusi rahastatakse AMIF-i perioodi 2021–2027 ja Eesti riigi vahenditest TAT-i abikõlblike kulude eelarve ulatuses, seega eelnõu rakendamisega ei kaasne riigieelarvele täiendavaid kulusid. Käskkirja rakendamisega tulu ei teenita.

VI Käskkirja rakendamine

Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 1. juulist 2026. a.

VII Käskkirja kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu kooskõlastati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministeeriumidega, kes nõustavad riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõtetesse panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning Kliimaministeerium) ning saadeti arvamuse avaldamiseks elluviijatele (Politsei- ja Piirivalveamet ning Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus).